

Manteling jaarverslag 2023

1. Inleiding

|||| IN BEWEGING

Vorig jaar was de titel van mijn voorwoord 'Een bewogen jaar'. Dat kan eigenlijk voor 2023 herhaald worden, behalve dat er nu sprake is van positieve beweging, want:

- zieke medewerkers gingen weer volledig aan de slag,
- we vonden goede, nieuwe collega's voor medewerkers die afscheid namen,
- we zijn gebiedsgericht gaan werken,
- het lukte om zonder Vlissingen als vaste subsidiepartner voldoende projecten te genereren waardoor Manteling meer kennis heeft opgedaan ,
- we vonden twee nieuwe bestuursleden.

Manteling is een flexibele en positieve organisatie. Vol energie en optimisme gingen we aan de slag om te leren hoe we projectmatig moeten werken. Gezamenlijk hebben we een training gevolgd om het principe van Plan/Do/Check/Act beter onder de knie te krijgen. Dat valt niet mee omdat Manteling van nature een 'Do' organisatie is.

Ik ben als directeur trots op de medewerkers die, zonder uitzondering, naast de reguliere werkzaamheden, in een project zijn gaan werken. Hierdoor kregen ze te maken met subsidieaanvragen, met verantwoording en met diverse samenwerkingspartners. Niet alles liep even soepel maar hier leren we van. En het meeste is goed afgerond in 2023.

2024 wordt opnieuw een jaar in verandering. Ik heb aangegeven dat ik Manteling zal verlaten in oktober van dat jaar. Het zal geen probleem zijn om een goede opvolger te vinden want door de passie die er is bij medewerkers en met de kennis en flexibiliteit binnen de organisatie gun ik het iedereen om directeur te zijn van Manteling.

Mira Weber, directeur Manteling

|||| VANUIT HET BESTUUR

In januari 2023, onder een parasol in het zonnige Lanzarote, werd ik gebeld door Ben van Belzen. Ik ken Ben van een eerdere werkrelatie. Hij vertelde mij dat hij in het bestuur van Manteling zit en dat dat zo'n fijne organisatie is met een goede sfeer en gemotiveerde medewerkers. Ze zochten bestuursleden en of ik wilde nadenken over toetreding tot het bestuur. Thuisgekomen heb ik de website bekeken en inderdaad, een organisatie die hoog nodig is in onze maatschappij. Maar ik dacht bij mezelf: "Ik ga het toch niet doen wat ik ben hartstikke druk met pensioneren, zoals fietsen naar de boer, wandelen in het Nollebos, oppassen op de kleinzoon enz."

Wat gebeurde er tot mijn verbazing tijdens een gesprek met directeur Mira en bestuurslid Estherella; ik werd helemaal enthousiast! En voor ik het wist had ik niet alleen toegezegd, maar wilde ik ook voorzitter worden van het bestuur. Waarom? Omdat

de medewerkers van Manteling een omslag in het denken razendsnel gemaakt hebben. Wegens het wegvallen van een subsidie moest er ineens gedacht worden in termen van 'productie' en 'opbrengsten'. Daar ik jarenlang een organisatie en adviesbureau heb gehad, weet ik uit ervaring dat dit 'omdenken' vaak moeizame processen zijn, die jaren kunnen duren voordat het verankerd is. En dit team heeft het gefikst in een aantal maanden. Dus ja, ik denk graag mee over hoe we Manteling nog beter kunnen positioneren in onze prachtige omgeving.

Ineke van Rijswijk, voorzitter bestuur Manteling

2. Manteling in verandering

Een veranderproces zoals Manteling aan het doormaken is, kan alleen als iedereen hier achter staat en 'ervoor gaat'. Het vergt inzet en aanpassingsvermogen van het bestuur en van de medewerkers. Door te gaan werken met een andere methode, door een training procesmatig werken, door een training over het organiseren van netwerkberaden rondom mantelzorgers en door meer te leren over de coping-strategieën van mantelzorgers, hebben de medewerkers van Manteling in 2023 veel kennis opgedaan. Ook hebben ze laten zien dat zij bereid zijn tot verandering. Als directeur wil ik hen daarom een compliment geven voor de grote inzet in 2023! Maar alleen met kennis opdoen ben je er niet. Alleen door het geleerde te gebruiken en toe te passen, maak je het je eigen. En daar zijn we mee bezig.

We hebben een aantal nieuwe projecten opgestart. De acquisitie van projecten, deze vastleggen in goede samenwerkingsafspraken, de uitvoering ervan, het bewaken, het factureren en op een goede manier afronden, zijn onderdelen van het projectmatig werken waar we lerende in zijn. Maar door het te doen, leren we ongelofelijk veel. Dit geldt voor alle medewerkers van Manteling, want in verschillende rollen is iedereen inmiddels betrokken bij een project.

Onder kopje 12, '[Projecten door Manteling](#)' is meer informatie te vinden over de inhoud van de projecten.

3. De vrijwilligers in 2023

Sinds 1995 zet Manteling vrijwilligers in bij kwetsbare burgers. Zij vormen het warme hart van de organisatie; zij gaan het contact aan, zij bieden een luisterend oor, oprechte aandacht en hun tijd aan de ander. Samen met een ander wordt het makkelijker om iets te gaan ondernemen, een stuk te wandelen of bijvoorbeeld een kringloopwinkel te bezoeken. Het maatje is dan echt een steuntje in de rug om die stap naar buiten te zetten. Maar thuis een gesprek met een bakje koffie is ook al heel steunend. Er ontstaat een betekenisvol contact dat waardevol is voor zowel de hulpvrager als voor de vrijwilliger. En in veel gevallen krijgt ook de mantelzorger met de komst van een vrijwilliger ruimte en tijd voor zichzelf.

Er zijn in de gebieden Middelburg Noord, Middelburg Zuid en Veere weer vele nieuwe maatjescontacten gestart en andere koppelingen zijn nog even doorgelopen. We zouden nog veel meer bezoekmaatjes willen koppelen, het werven van nieuwe vrijwilligers is daarbij prioriteit nummer één.

“Ik ga altijd met een fijn gevoel op bezoek bij mijn maatje, het betekent dat de mantelzorger een paar uur ontlast wordt van de zorg, dat wordt erg gewaardeerd. Ik voel me nuttig en het is heel erg helpend om de situatie draaglijk te houden.”

STUDENTEN

Net als voorgaande jaren hebben eerstejaars studenten van de HZ inzet geleverd bij Manteling. De studenten verdienen zo studiepunten terwijl ze ook met een doelgroep in contact komen. De hulpvragers hebben ongeveer acht maanden een leuk contact. De groep studenten die in november 2022 is gestart, heeft hun inzet in juli 2023 afgerond. Twee studenten zijn doorgegaan met hun inzet als reguliere vrijwilliger. Tijdens de periode van hun inzet hebben de studenten twee keer deelgenomen aan een intervisiebijeenkomst. Tijdens zo'n bijeenkomst bespraken zij hun ervaring als vrijwilliger, waarbij aandacht was voor de zaken waar ze tegenaan liepen, wat goed ging en wat ze er uiteindelijk van geleerd hebben.

In september is gestart met de werving van nieuwe studenten. Zo werd samen met jongerenwerkers van Welzijn Middelburg een ochtend georganiseerd om studenten Pedagogiek van de HZ een kijkje te geven in het werkveld. Tijdens deze ochtend namen we ze mee in een casus over een jonge mantelzorger die zorgt voor haar ouders die slechtziend en blind zijn. Hierdoor kregen de studenten inzicht in wat jonge mantelzorgers zijn en wat wij als Manteling doen om hen te ondersteunen. Naar aanleiding van deze ochtend meldden vier studenten Pedagogiek zich aan als vrijwilliger voor Maatje voor Jou!

Ook waren we present bij de 'Kennismaking met doelgroepen' van de opleiding Social Work. Hier hebben we ons vrijwilligerswerk kunnen presenteren. En op de jaarlijkse vrijwilligersmarkt was Manteling actief om vrijwilligers te werven.

Uiteindelijk zijn elf studenten van Social Work, Verpleegkunde en Pedagogiek in november en december van 2023 getraind. Hiervan zijn negen studenten ingezet als maatje.

||| BOODSCHAPPEN EN BEGELEIDING

De doelgroep Boodschappen en Begeleiding (B&B) bestaat uit structurele en incidentele inzetten. De structurele inzetten bestaan vooral uit boodschappen doen voor een hulpvrager en/of met de hulpvrager. De incidentele aanvragen zijn voor vervoer en begeleiding naar het ziekenhuis, de dokter, opticien of audicien. Afgelopen jaar hebben we deze dienst onder de loep genomen en overwogen om te stoppen. Dit omdat Manteling gelooft in betekenisvolle contacten en hiermee zijn de eenmalige, incidentele hulpvragen niet in lijn. Wij zijn in gesprek gegaan met Vizita (voorheen Welzijn Middelburg) omdat dit hulpvragen zijn die je in de wijk, dichtbij mensen, hoopt in te vullen. Het bleek echter dat deze dienstverlening minder gemakkelijk over te nemen is dan wij hoopten. Het in kaart brengen van het doel en van alle acties hebben ertoe geleid dat Manteling deze vorm van eenmalige ondersteuning als aanbod houdt omdat het vaak gaat over vervanging van de bestaande mantelzorg. Met behulp van de Lean methodiek hebben we het proces bekeken om de dienst efficiënter in te richten.

||| KOFFIETIJD

Bij Koffietijd ontmoeten kleine groepjes hulpvragers elkaar onder de begeleiding van een vrijwilliger. Deze ontmoetingen vinden om de week plaats in huiselijke sfeer bij de vrijwilliger thuis. Daarbij gaat het om betekenisvol contact, het delen van verhalen en een luisterend oor. Bij de start van 2023 waren twee clubjes Koffietijd actief in Middelburg. Eén van de clubjes had nog ruimte om nieuwe deelnemers te ontvangen. In het najaar is deze groep met een bezetting van drie deelnemers gestart. En in het najaar is een nieuw groepje gestart in Middelburg bij een ervaren vrijwilliger van Manteling. In totaal hebben acht personen in 2023 deelgenomen aan Koffietijd. Eén van de clubjes, bestaande uit alleenwonende deelnemers, heeft haar activiteiten uitgebreid door eens in de maand samen te gaan eten bij Resto van Harte. Dat Koffietijd niet alleen staat voor een kopje koffie zien we in de recent gestarte groep. Door de kleinschaligheid en het persoonlijke contact konden de deelnemers die wegens

omstandigheden niet meer buiten de deur kwamen, nu toch eens in de twee weken Koffietijd bezoeken.

In de zomer van 2023 hebben we meer bekendheid aan Koffietijd kunnen geven door tijdens een rommelroute in Middelburg onze koffietafel open te klappen. Dit heeft mooie gesprekken opgeleverd.

|||| NETWERKCOACHING

Een sociaal netwerk maakt je wereld groter en is voor iedereen van belang omdat we elkaar nodig hebben. Voor aanspraak, hulp of ondersteuning.

Twee netwerkcoaches die in 2022 met hun training gestart waren, hebben deze in 2023 afgerond. Beiden hebben hun kennis kunnen inzetten bij een traject in Middelburg.

Door middel van gesprekken en de methodiek 'Natuurlijk een netwerkcoach' kan een vrijwillige netwerkcoach iemand helpen om de eigen contacten te versterken of uit te breiden. De netwerkcoaches komen jaarlijkse meerdere keren bij elkaar voor een intervisiebijeenkomst voor de verdere ontwikkeling in het coachen en leren van elkaar. Er zijn diverse gesprekken geweest met samenwerkingspartners om met elkaar te sparren over casuïstiek en een passende doorverwijzing voor Netwerkcoaching. Er zijn meerdere aanvragen geweest die om diverse redenen niet passend waren voor een traject. In 2023 zijn alle vier de netwerkcoaches actief geweest en zijn er vier trajecten gestart of afgerond, in totaal waren er 17 aanvragen waarbij een intake is geweest.

|||| MAATJE VOOR JOU!

Bij Maatje voor Jou! worden vrijwilligers als maatje ingezet bij jonge mantelzorgers en jonge hulpvragers. Zij zijn tussen de 8 en 18 jaar oud en krijgen van hun maatje een luisterend oor, een steuntje in de rug en leuke activiteiten om samen met hun maatje te ondernemen. In de eerste helft van 2023 waren er vier koppelingen tussen jonge mantelzorgers/hulpvragers en studenten van de opleiding Pedagogiek van de HZ. Drie koppelingen stopten in juli en één student is doorgegaan met de koppeling. In het najaar zijn drie studenten Pedagogiek gestart als vrijwilliger bij Maatje voor Jou! waardoor er aan het einde van 2023 vier lopende koppelingen waren. Er zijn in de loop van het jaar twaalf aanmeldingen geweest.

|||| BEZOEKVRIJWILLIGERS; VAN DOELGROEPEN NAAR GEBIEDEN

Gedurende het jaar 2023 hebben we onze werkwijze van het werken in doelgroepen veranderd in het werken in gebieden. Een verandering die deels in gang werd gezet doordat de gemeente Vlissingen een eigen koers ging varen met de start van de Buurteams en vrijwillige inzet in die gemeente door Manteling niet meer mogelijk was. Vele jaren werden de hulpvragers ingedeeld in doelgroepen, zoals mensen met dementie, met een psychische kwetsbaarheid of een chronische beperking. Hier hebben we verandering in aangebracht door de doelgroepen los te laten en ons werk in te delen in het werken in gebieden. De woonplaats van de hulpvrager werd leidend: ons werkgebied werd ingedeeld in Middelburg Noord, Middelburg Zuid en de gemeente Veere. De focus kwam te liggen op het maken van de best mogelijke match i.p.v. op het ziektebeeld van de hulpvrager. De verandering van werken in doelgroepen naar werken in gebieden is in 2023 goed verlopen en heeft het werk efficiënter gemaakt.

Hulpvragers worden bezocht door een vrijwillig coördinator voor een kennismaking en intakegesprek. Daarin worden onder meer de wensen en verwachtingen ten aanzien van een vrijwilliger en activiteiten besproken. Tijdens een intake met een professionele coördinator wordt ook aan vrijwilligers gevraagd naar wensen en verwachtingen t.a.v. het maatjescontact. En tevens naar het gebied van hun voorkeur.

Ook de vrijwilligersbijeenkomsten werden in 2023 niet meer ingedeeld in doelgroepen maar hebben we diverse keren in het jaar georganiseerd voor de hele groep vrijwilligers samen. Zo konden zij onder leiding van de coördinatoren met elkaar hun kennis en ervaringen met het maatjescontact uitwisselen.

Veel vrijwilligers zijn in meerdere gebieden inzetbaar. Dat vergroot de mogelijkheden om een passende match te maken met een hulpvrager.

Zie voor een overzicht van de inzet van vrijwilligers per gebied in 2023 het kopje [‘Manteling in cijfers’](#).

4. Mantelzorg Informatief

|||| MANTELZORGDINER GEMEENTE MIDDELBURG

In juni organiseerde Manteling het mantelzorgdiner met wethouder Willemien Treurniet en een aantal ambtenaren van de WMO afdeling van de gemeente Middelburg. Het doel van deze jaarlijkse activiteit met de gemeente, is voor mantelzorgers om gehoord te worden en te zoeken naar verbeteringen in de samenwerking en ondersteuning.

Mantelzorgers werden hartelijk welkom geheten door de wethouder, door Manteling en door het personeel van Grand Café Willem. De wethouder sprak haar waardering uit voor het vele werk dat door mantelzorgers verricht wordt en wat door de gemeente zeker niet als vanzelfsprekend ervaren wordt. Men is zich zeer bewust dat intensieve mantelzorg echt veel van mantelzorgers vraagt.

Er was een grote opkomst van 24 mantelzorgers die graag hun ervaringen wilden delen met de gemeente en daar ook een luisterend oor vonden voor hun verhalen en ervaringen. Vanuit de gemeente was er een grote bereidheid om te luisteren naar de ervaringen van mantelzorgers. Het was een waardevolle avond waarin openhartig gesproken werd over wat helpend is en waar verbeteringen plaats kunnen vinden. Het

vertrouwen dat de gemeente heel erg haar best doet om mensen écht te horen, werd hiermee bevestigd.

Het heerlijke eten en de uitstekende bediening droegen eraan bij dat de avond bij veel mantelzorgers goed in de smaak viel. De mantelzorgers gingen met een voldaan gevoel naar huis nadat het personeel van Grand Café Willem was bedankt met een groot applaus voor hun inzet.

|||| TRAININGEN/CURSUSSEN

Manteling biedt jaarlijks een aanbod van cursussen, trainingen en bijeenkomsten voor mantelzorgers. In 2023 hebben we alle reguliere cursussen die we jaarlijks voor mantelzorgers verzorgen, kunnen geven.

Tijdens de cursus **'Omgaan met dementie'** lag de nadruk op het vergroten van kennis van de diverse dementiële beelden, zoals het omgaan met het veranderde gedrag en de communicatie. Het lotgenotencontact en het delen van ervaringen is elke keer een belangrijke factor voor mantelzorgers om deel te nemen aan deze cursus.

In 2023 organiseerden we de cursus weer twee keer, in het voorjaar een middagcursus en in het najaar een avondcursus. Een toenemend aantal mantelzorgers zorgt voor iemand met dementie, om die reden is er altijd veel vraag naar de cursus. Beide cursussen waren dan ook volgeboekt met twaalf deelnemers per cursus.

De cursussen werden door Manteling georganiseerd samen met een casemanager dementie van de Zeeuwse Zorgschakels. De evaluatie leverde veel positieve reacties op. Mantelzorgers waarderen het dat zij vragen kunnen stellen over de verschillende gedragingen van mensen met dementie. Het blijft indrukwekkend wat mantelzorgers met hun naasten meemaken en wat een grote zorg en toewijding er aan de dag gelegd wordt om de zorg zo goed mogelijk te blijven leveren. In de cursussen werd ook benadrukt hoe belangrijk het is om goed voor jezelf te zorgen als mantelzorger en de zorg met anderen te delen. Anders is de zorg niet vol te houden.

|||| **CURSUS VOOR MANTELZORGERS**

Manteling
Mantelzorg
Zorgvrijwilligers

"Omgaan met iemand met dementie"

"SINDS KORT WETEN WE DAT MIJN VADER AAN DEMENTIE LIJDT. IK PROBEER HEM TE HELPEN, MAAR HIJ WORDT BOOS ALS IK HEM AANVUL. HOE GA IK HIER MEE OM?"

De cursus 'Omgaan met iemand met NAH' voor mantelzorgers van iemand met Niet Aangeboren Hersenletsel wordt gegeven door een hersenletsdeskundige van Breinlijn samen met een coördinator van Manteling. Dit jaar namen elf mantelzorgers deel aan de cursus. In vier bijeenkomsten kwamen onder meer aspecten van het brein en de zelfzorg van mantelzorgers aan bod. Kennis over wat er in het brein van hun naaste is veranderd door het hersenletsel blijkt iedere keer opnieuw helpend voor de mantelzorger. En dat het bij de verzorgde vaker over 'niet kunnen' gaat dan over 'niet willen'. Wat betreft het beter voor zichzelf zorgen, helpt het mantelzorgers om zich bewust te worden van waar ze invloed op hebben en hoe het denken invloed heeft op het voelen. Deelnemers hebben de cursus gemiddeld gewaardeerd met een 8,4.

“Door de cursus heb ik meer begrip voor de beperking en moeilijkheden die mensen met NAH meemaken. Ik heb geleerd dat ik beter voor mezelf moet zorgen om het vol te houden”.

“Ik heb nu meer begrip voor mijn partner met hersenletsel.

En dat ik niet alleen ben en vele met mij. En dat je jezelf niet moet vergeten”.

Ook in 2023 heeft Manteling in samenwerking met Emergispreventie de cursus 'Omgaan met iemand met psychische problemen' georganiseerd. In vier bijeenkomsten kwamen onderwerpen aan de orde die helpend zijn in het beter voor zichzelf zorgen. Dit jaar zaten er opvallend veel mantelzorgers in de groep die zorgen voor een op zichzelf wonend volwassen kind met psychische problemen. Ook bij deze groep mantelzorgers beperkt de zorg zich duidelijk niet tot inwonende naasten. De training werd in de evaluatie gewaardeerd met een 8,5.

“Wat we hebben geleerd: Geen adviezen geven, mensen zijn volwassen. Alleen moeder zijn. Veel geleerd van andere ervaringen. Opkomen voor mijzelf en grenzen trekken. Meer voor mezelf zorgen, beter leren begrenzen. Nee durven zegen, daardoor kan ik veel beter ontspannen.”

5. Mantelzorgondersteuning

III INDIVIDUELE ONDERSTEUNING

Naast groepsgerichte activiteiten zoals cursussen, trainingen en bijeenkomsten, bood Manteling in 2023 individuele ondersteuning aan mantelzorgers. De manieren waarop dat gebeurde, worden hieronder beschreven.

III MANTELZORGMAKELAAR

Voor mantelzorgers die in een ingewikkelde mantelzorgsituatie zitten, is een traject met een mantelzorgmakelaar bij uitstek geschikt. De mantelzorgmakelaar kan een mantelzorger informeren en adviseren omtrent allerlei regeltaken. En ook helpen bij de

uitvoering ervan. Het Nederlandse zorgstelsel is ingewikkeld en de mantelzorgmakelaar kan de wegwijzer zijn, bijvoorbeeld over onderwerpen als de WMO, WLZ, PGB en zorgmogelijkheden.

In een eerste gesprek wordt een uitgebreide scan van de mantelzorgsituatie gemaakt op de terreinen van zorg, welzijn, arbeid, wonen, enz. Vervolgens worden de mogelijkheden voor de knelpunten verkend en kan de mantelzorger op weg geholpen worden. Zo kan de mantelzorgmakelaar bijvoorbeeld helpen met het aanvragen van een voorziening of zorg, adviseren over de combinatie werk en mantelzorg enz.. Dit alles om ervoor te zorgen dat de mantelzorger de eigen regie behoudt en overbelasting wordt verminderd of beter nog, wordt voorkomen. Ook als er ook problemen zijn op het emotionele vlak (bijvoorbeeld schuldgevoel of het niet durven vragen van hulp) wordt er door middel van gesprekken hulp geboden.

“Ik vond dat ik er altijd moest zijn. Ik heb geleerd om grenzen te stellen, waardoor ik nu beter voor mezelf zorg. Daardoor kan ik de zorg beter volhouden, wat geeft dat rust!”

Halverwege 2023 is de mantelzorgmakelaar van Manteling gestopt met haar werkzaamheden voor Manteling. In november is een nieuwe collega met de opleiding tot mantelzorgmakelaar begonnen zodat deze dienst voor Manteling behouden blijft. Naast een mantelzorgmakelaar heeft Manteling ook een casemanager mantelzorg in dienst.

III BELCONTACTEN

In 2023 werden de bij Manteling ingeschreven mantelzorgers uit de gemeente Veere en Middelburg opgebeld. In de praktijk blijkt dat van deze “outreaching” belcontacten een preventieve werking uitgaat. Wanneer een mantelzorger wordt gebeld door Manteling verlaagt dat de drempel om later, als de mantelzorgtaken zwaarder worden, contact op te nemen. Belcontacten blijken daarnaast ook een grote waarde te hebben als vorm van nazorg na het overlijden van een verzorgde.

Mantelzorgers werden door Manteling telefonisch benaderd en kregen informatie en advies. Soms was meer contact nodig en volgde er een mantelzorggesprek. Met als doel te voorkomen dat er grote problemen in de mantelzorgsituatie ontstonden. De mantelzorgers reageerden vaak blij verrast op het telefoontje. Niet alleen omdat men een luisterend oor kreeg, maar ook omdat er werd meegedacht over de mantelzorgsituatie. De telefoontjes resulteerden soms ook in aanmeldingen voor een cursus of activiteit. Ook werd er informatie gegeven over onderwerpen zoals het Persoons Gebonden Budget (PGB), respijtmogelijkheden zoals logeeradressen, indicaties voor zorg vanuit de Zorgverzekeringswet of de Wet Langdurige Zorg, verlofregelingen voor werkende mantelzorgers of mogelijkheden ten aanzien van Vertegenwoordiging.

Er zijn in 2023 een kleine 300 mantelzorgers uit Veere gebeld. En er zijn 250 Middelburgse mantelzorgers gebeld. Met de Middelburgse lijst gaan we in 2024 verder.

6. Mantelzorg ontspanning en ontmoeting

Mantelzorgers zorgen vaak beter voor de ander dan voor zichzelf. Vaak komt de mantelzorg bovenop de zorg om gezin/familie, (vrijwilligers)werk, sociaal leven en andere zaken. Om alle ballen in de lucht te houden, is het belangrijk om dat de mantelzorger goed voor zichzelf zorgt.

Mantelzorgers ervaren soms weinig begrip en (h)erkenning in hun omgeving. Dat maakt dat contact met lotgenoten gewaardeerd wordt. Andere mantelzorgers weten en herkennen wat jij als mantelzorger doormaakt. De ontmoetingen tijdens mantelzorg-bijeenkomsten bieden daarnaast ideeën, tips en adviezen van lotgenoten, de andere ervaringsdeskundigen. En met ontspannende activiteiten biedt Manteling mantelzorgers de mogelijkheid om tegelijk ontspanning en contact met lotgenoten te ervaren. Daarom organiseert Manteling regelmatig ontspannende bijeenkomsten voor mantelzorgers. In de praktijk blijken de bijeenkomsten van Manteling ook bevorderend te zijn voor het bouwen aan een (nieuw) netwerk, voor tijdens de mantelzorgperiode én daarna. In 2023 werden de volgende activiteiten en bijeenkomsten voor mantelzorgers georganiseerd.

|||| WORKSHOPS EN ACTIVITEITEN

Tijdens een jutwandeling op het strand gingen we aan de slag om het strand schoon te maken. Tijdens het juten bespraken mantelzorgers met elkaar wat hen bezighoudt. En tenslotte kwam tijdens het nuttigen van een kop erwtensoep ieders verhaal aan bod. Er werden diverse avondwandelingen georganiseerd, zoals in 'Park Toorenvliedt' en over de Bolwerken in Middelburg. Ook organiseerden we, samen met een bevlogen cursusleider, een workshop 'Meer energie in 7 dagen'. Met waardevolle tips konden mantelzorgers de batterij weer opladen om daarna de zorg aan hun dierbaren weer met hernieuwde energie op te kunnen pakken. Aan het einde van iedere activiteit werden ervaringen gedeeld en informatie uitgewisseld.

|||| AAN DE BAK

In Kookboerderij Krommenhoeke in Biggekerke, een vertrouwd adres met een wijds Walchers landschap rondom de boerderij en met uitzicht op de Lange Jan van Middelburg, gingen twee groepen mantelzorgers 'Aan de Bak' met hartige taarten.

Op een winderige, natte dag werden we in de huiskamer hartelijk ontvangen met koffie en thee, een goed begin van deze middag. De gastvrouw van de kookboerderij had alles goed voorbereid en de zes verschillende recepten waren keurig uitgewerkt. Alle ingrediënten waren aanwezig en in tweetallen gingen mantelzorgers aan de slag. Veel ingrediënten die gebruikt worden in de taarten kwamen uit de tuin van de boerderij. Door de tweetallen werd er goed samengewerkt en tegelijkertijd was er ook gelegenheid om naar elkaars mantelzorgsituatie te vragen. Zo werd het een mooie activiteit die tevens voor verbinding zorgde tussen de deelnemers. Aan het eind werd alles samen opgeruimd en

werden de taarten gebakken. Dit was de tijd voor napraten, ervaringen en gedachten delen met elkaar en door de coördinator werd informatie verstrekt vanuit Manteling. Nadat de taarten uit de oven kwamen werden ze in stukken gedeeld zodat ieder thuis kon proeven van alle verschillende taarten die gebakken waren. Iedereen ging voldaan naar huis met een trommel vol lekkere punten hartige taart.

|||| MANTELZORGCAFÉ

In het 4e kwartaal van 2023 werd weer gestart met het Mantelzorgcafé. Iedere eerste vrijdagmorgen van de maand, kwamen mantelzorgers bij elkaar in het 'Stadsklooster Sijpelhuys', een mooie plek die ruimte biedt voor bezinning en het delen van ervaringen. Door met meerdere mensen en zonder vast omlijnd programma samen te komen, werd de mogelijkheid geboden om te delen wat er op het hart lag en waar men graag met anderen over wilde praten. Tevens konden er tips en adviezen gedeeld worden vanuit de coördinator van Manteling om de zorg draaglijker te maken of te houden. Het Mantelzorgcafé bleek ook in 2023 een fijne mogelijkheid om lotgenoten te ontmoeten en het hart te luchten om daarna weer door te kunnen gaan met de mantelzorg die thuis wachtte.

|||| ZORGELOZE DAGEN

Ook in 2023 heeft Manteling voor een groep mantelzorgers zeer geslaagde 'Zorgeloze Dagen' georganiseerd. In samenwerking met het Dominicanenklooster in Huissen waren onze mantelzorgers wederom zeer welkom als speciale doelgroep. Hierdoor konden we, met dank aan onder meer de sponsors van het Klooster, het driedaagse verblijf inclusief een gevarieerd programma voor een gereduceerd tarief aanbieden. Op 14 november was het zover, zestien mantelzorgers onder begeleiding van twee coördinatoren van Manteling gingen met de bus naar Huissen. Daar werden we ontvangen met een heerlijk lunchbuffet. Na de lunch gaf vrijwilliger Stef een rondleiding in en om het klooster. In de avond was er al een rustgevende activiteit; een workshop 'actief ontspannen en klankschalen'. Zoals één van de deelnemers het verwoordde: "Wat een bijzonder mooie ervaring". Gedurende het verblijf konden we de bibliotheek gebruiken voor het samen zijn en in de avond werd er gezellig gekletst, veel gedeeld en spelletjes gedaan.

Op dag twee waren er workshops schilderen en creatief schrijven. Sommigen maakten nog een wandeling buiten. In de avond was er de gelegenheid om onder leiding van een zangdocent te zingen. Niets moet tijdens de zorgeloze dagen, alles mag.

Het leverde veel nieuwe ervaringen op, het bracht verbondenheid en gezellig samenzijn en velen ervoeren het als hartverwarmend. Ook de gezonde en goed verzorgde, vegetarische maaltijden werden zeer gewaardeerd. Heerlijk om even niet zelf te hoeven koken, achterover leunen en ontzorgd worden.

Het blijft toch bijzonder dat een groep mensen die elkaar niet kennen en die samenkomen om op adem te komen, de rust in zichzelf te hervinden en te genieten van inspirerende workshops en het contact met elkaar, enkele dagen later zo vertrouwd aan elkaar worden en opgeladen weer naar huis gaan. Om weer met nieuwe energie voor een naaste te kunnen zorgen. Enkele reacties van deelnemers:

“Veel geleerd van het luisteren naar elkaar en heerlijk samen zijn zonder telefoon”.

“Mooie levenslessen, ik heb het gevoel dat ik er weer tegen aan kan”.

“Samen vliegen in leed en geluk”. “Ik sta weer steviger in mijn schoenen”.

7. PR in 2023

Met gemiddeld drie berichten per week is Manteling zichtbaar geweest op Instagram en op LinkedIn. Op Facebook werden gemiddeld vier berichten per week geplaatst en er was een bereik van 22.572 accounts. Doordat we met sommige berichten adverteerden kwamen we ook bij mensen in beeld die ons niet volgen. Op deze manier vroegen we aandacht voor activiteiten en trainingen voor mantelzorgers en het vinden van nieuwe vrijwilligers. Ook plaatsten we posts die nieuwe mantelzorgers moesten prikkelen om contact met ons te nemen.

Via de pers hebben we steeds ons aanbod in beeld gebracht. Rond de Dag van de Mantelzorg op 10 november heeft de PZC een uitgebreid artikel gepubliceerd van een gesprek met een belaste mantelzorger. Eén van onze mantelzorgcoördinatoren was op 10 november 'Zeeuw van de Dag' bij radio Omroep Zeeland en vroeg aandacht voor mantelzorgers.

Medewerkers van Manteling hebben op de vrijwilligersmarkt in oktober en op de stagemarkt in januari op de HZ een stand bemenst waar zich enkele studenten hebben aangemeld als vrijwilliger. In juli hebben twee coördinatoren langs de rommelroute in Molenwater, Middelburg gezeten om aandacht te vragen voor Koffietijd.

Tot mei hield Manteling een wekelijks spreekuur in de ZB op vrijdag van 11.00 tot 13.00 uur. Aangezien daar weinig gebruik van werd gemaakt, is besloten om met het spreekuur te stoppen.

Mighty Impulse Media heeft een mooie promotievideo voor Manteling gemaakt. Met behulp van zes vrijwilligers en vier hulpvragers werd de waarde van het maatjescontact in beeld gebracht. In de video wordt zichtbaar en voelbaar wat vrijwilligerswerk bij Manteling inhoudt en oplevert. De video wordt als korte 'snacks' op diverse manieren op sociale media ingezet om zo vrijwilligers te werven.

In 2023 is divers promotiemateriaal aangeschaft, zoals een beach flag om buiten neer te zetten en zadelhoesjes met de tekst: 'Als vrijwilliger zit je goed bij... Manteling'.

Om onze doelgroepen regelmatig te informeren over ons aanbod van diensten, over bijeenkomsten, trainingen, activiteiten en andere ontwikkelingen, verzenden we regelmatig nieuwsbrieven. Mantelzorgers ontvingen in 2023 ieder kwartaal via een nieuwsbrief, digitaal of per post, informatie. Vanaf het derde kwartaal zijn we de papieren

niewsbrief ook gaan verspreiden via zorgorganisaties.

Vrijwilligers ontvingen ieder kwartaal een activiteitenoverzicht en aan het einde van het jaar een nieuwsbrief om hen te informeren over bijeenkomsten, trainingen, activiteiten en andere ontwikkelingen. En als uitsmijter van het jaar kregen vrijwilligers een Manteling-kookschort als kerstcadeau.

8. Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg thuis en in de hospices

|||| VPTZ-THUIS

Vanaf haar start in 1995 zet Manteling vrijwilligers in bij mensen thuis in de laatste levensfase, de VPTZ-thuis. We merken dat er soms nog aarzeling bestaat om vreemde mensen in huis te halen en dat mensen niet goed op de hoogte zijn van het bestaan van de VPTZ-thuis. Ook in 2023 hebben we regelmatig publiciteit doen uitgaan naar huisartsen, thuiszorgteams en andere netwerkpartners. Dat had telkens het effect dat er vaker gebeld werd met de vraag om de inzet van een vrijwilliger. Het valt echter op dat de vraag om een inzet vaak pas laat komt in het ziekteproces van de hulpvrager en ook dat we bij herhaling ons aanbod onder de aandacht van verwijzers moeten brengen. Het aantal inzetten in 2023 is daardoor enorm gestegen ten opzichte van de voorgaande jaren en was hoger dan ooit tevoren. Het heeft dus veel zin om bij herhaling aandacht te vragen voor het aanbod van VPTZ-thuis. Zie voor een overzicht van de geholpen hulpvragers in 2023 kopje10, '[Manteling in cijfers](#)'.

|||| VPTZ VRIJWILLIGERS IN DE HOSPICES

Sinds 2002 werken vrijwilligers van Manteling in het **Sint Jans Hospice de Casembroot in Middelburg**. Hier bieden de vrijwilligers, samen met de verpleging, zorg en aandacht aan de bewoners en hun familie. Er is sprake van een goede samenwerking tussen (de vrijwilligers van) Manteling en het zorgteam van Zorgstroom. Om deze samenwerking goed te laten verlopen, vond er in 2023 regelmatig overleg plaats met het zorgteam.

Vrijwilligers bieden naast ondersteuning in de zorg, aandacht aan de bewoners en hun naasten zodat zij zich thuis voelen. De vrijwilligers helpen bij de dagelijkse verzorging, maken dagelijks heerlijke maaltijden en bieden activiteiten ter ontspanning, zoals spelletjes, voorlezen of naar muziek luisteren. Het 'er zijn' en het bieden van een luisterend oor aan bewoners en hun naasten is van grote toegevoegde waarde in het hospice. Deze ogenschijnlijk kleine dingen maken het verschil.

Alle vrijwilligers zetten zich in vanuit hun hart. Dat is van onschatbare waarde en voelbaar aan de goede sfeer en de fijne samenwerking in het hospice. Ook bij bijzondere wensen van bewoners helpen vrijwilligers graag mee om deze te realiseren. Zo is er in 2023 een bewoner in het huwelijk getreden in het hospice. De groep kookvrijwilligers die in 2017 van start ging, kookt inmiddels op alle avonden in de week.

Na evaluatie van de proef met een dagelijkse extra dienst door een gastheer/gastvrouw (G-dienst) werd van invoering definitief afgezien. De extra dienst bleek in de praktijk niet aan de verwachtingen te voldoen. In plaats ervan is een kleine flexpool gekomen van vrijwilligers die bereid zijn op afroep extra te komen als daar behoefte aan bestaat. Van deze mogelijkheid is in 2023 nog weinig gebruik gemaakt.

Sinds 2018 bestaat er ook een goede samenwerking tussen (de vrijwilligers van) Manteling en (het zorgteam van) WVO Zorg in **Hospice Ter Reede in Vlissingen**. Samen zetten zij zich in voor een goede palliatieve en terminale zorg aan de cliënten. Zij doen dat met hart en ziel en dat is ook hier merkbaar en voelbaar aan de goede sfeer en de fijne samenwerking in het hospice.

De coronajaren en de vernieuwde samenwerking in het verbouwde hospice leidde ertoe dat ook in 2023 het team van vrijwilligers nog in opbouw was. Het aantal diensten bleef bestaan uit 19 per week; dagelijks een ochtend- en een avonddienst en vijf middagdiensten door de week.

De groep kookvrijwilligers die in 2022 waren gestart groeide zodat er in de loop van het jaar op drie avonden werd gekookt. De werving van nieuwe zorg- en kookvrijwilligers wordt in 2024 voortgezet, zodat het aantal diensten verder kan worden uitgebreid.

||| VPTZ ALGEMEEN

Naast de introductietrainingen en vrijwilligersbijeenkomsten volgden vrijwilligers in 2023 een webinar over 'Bewust stoppen met eten en drinken', georganiseerd door VPTZ-Nederland. Verder werd de nieuwe workshop 'Fysieke belasting' georganiseerd, die jaarlijks meermalen zal worden aangeboden. In november namen veel vrijwilligers deel aan het jaarlijkse vrijwilligersuitje van Manteling. Dit keer bestond dat uit een bezoek aan het Etty Hillesumhuis in Middelburg.

Net als in de voorgaande jaren was Manteling in 2023 aangesloten bij de **landelijke VPTZ organisatie**. Het contact met deze organisatie bleef intensief dankzij digitale overleggen en webinars. Er werden Zoom-bijeenkomsten bijgewoond over kwaliteitsborging, nazorg en evaluaties met nabestaanden en vrijwilligers. Binnen het Netwerk Palliatieve Zorg (Zeeuwse Zorgschakels) werd er betrokkenheid bij de Expertgroep meegedacht over transmurale overdracht en de samen te stellen Wegwijzer Palliatieve Zorg. Met andere VPTZ

steunpunten in Zeeland was er via het Zeeuwsbreed Overleg regelmatig fysiek én digitaal overleg hetgeen resulteerde in het oprichten van een Lerend Netwerk, één van de lidmaatschapscriteria van de VPTZ Nederland.

9. Vormen van waardering

■■■ MANTELZORGWAARDERING

In 2023 heeft Manteling voor de drie Walcherse gemeenten de mantelzorgwaardering voor het negende jaar uitgevoerd. Mensen die mantelzorg ontvangen konden de mantelzorgwaardering aanvragen. Dit waren in de gemeente Vlissingen bonnen met een totale waarde van €35, in de gemeente Veere een bedrag van €100 en in de gemeente Middelburg een bedrag van €150.

Voor de toekenning van de waardering worden de landelijke criteria aangehouden die door MantelzorgNL worden bepaald: een hulpvrager ontvangt 8 uur per week zorg van één of meerdere mantelzorgers gedurende minimaal 3 maanden. Daarnaast moet de hulpvrager op Walcheren wonen.

Er is veel aandacht besteed aan de mantelzorgwaardering in de lokale media: via de Bode, de Faam, de PZC, Omroep Zeeland en via de wijk- en dorpsbladen werden mensen opgeroepen zich hiervoor aan te melden. Verder zijn berichten verspreid via onze social media-kanalen, via de gemeenten, patiëntenverenigingen, huisartsen, kerken, moskeeën en burenhulporganisatie.

Net als in voorgaande jaren was de mantelzorgwaardering in de periode van 1 februari tot en met 30 april 2023 aan te vragen via een digitaal formulier op de website van Manteling. Wanneer het digitaal invullen niet mogelijk was, konden hulpvragers en mantelzorgers naar Manteling bellen om de aanvraag telefonisch te regelen. Tijdens deze telefoongesprekken konden we mantelzorgers wijzen op het ondersteuningsaanbod van Manteling en/of hen doorverwijzen naar andere instanties. Naar aanleiding van een gesprek is een hulpvrager doorverwezen naar Maatschappelijk Werk Walcheren omdat onze medewerker een zorgwekkende situatie signaleerde.

Op 1 juni werd de uitbetaling van de mantelzorgwaardering van Veere en Middelburg uitgevoerd en zijn de bonnen naar de Vlissingse hulpvragers verstuurd.

■■■ DE WAARDERING IN CIJFERS

Per gemeente zijn de volgende aantal aanvragen gehonoreerd

Gemeente	2022	2023	Vershil	Procentueel
Middelburg	807	875	+68	+8%
Veere	394	419	+25	+6%
Vlissingen	532	498	-34	-7%

■■■ DAG VAN DE MANTELZORG

Dit jaar hebben mantelzorgers zich kunnen aanmelden voor een verrassing 'door de brievenbus'. Rond 10 november vonden ruim 600 aangemelde mantelzorgers een 'jij bent GOUD waard' pakketje op de mat. Uit de reacties was te merken dat dit zeer gewaardeerd werd.

10. Manteling in cijfers

Er zijn twee redenen waarom de cijfers van 2023 niet goed te vergelijken zijn met voorgaande jaren.

- De inzet van Manteling in Vlissingen is in 2022 en 2023 gestopt. Hierdoor moesten we afscheid nemen van de Vlissingse hulpvragers,
- Manteling is in 2023 in gebieden gaan werken en de doelgroepen zijn losgelaten. We zijn er voor iedereen die op zoek is naar een vrijwillig maatje.

Het overzicht met cijfers ziet er daarom anders uit. Sommige vormen van inzet zijn wel te vergelijken en daar zijn de cijfers van 2022 weergegeven.

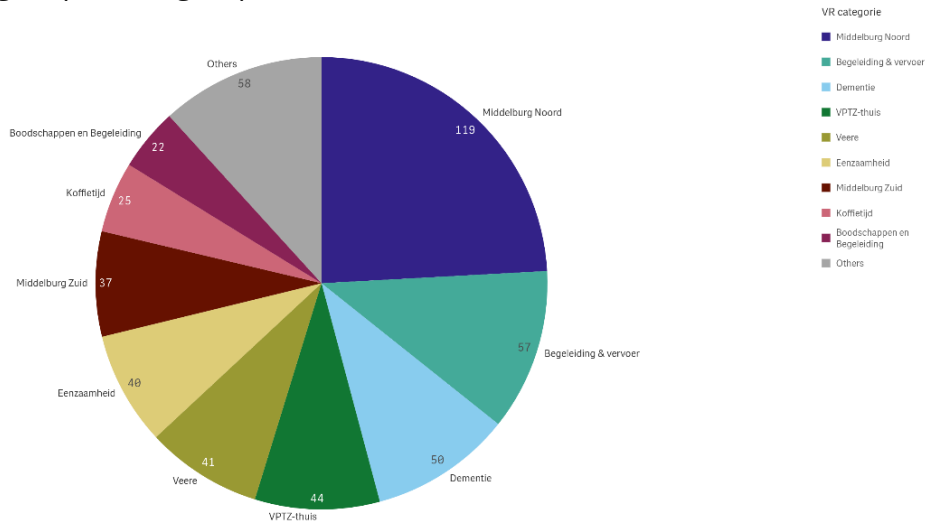
Het valt op dat het aantal vrijwilligers is afgenomen. Deels als gevolg van het ontvlechten van Vlissingen. En een aantal Vlissingse vrijwilligers hebben aangegeven bij hun hulpvrager te willen blijven en namen afscheid van Manteling.

Ook waren er minder student-vrijwilligers in 2023. Daarnaast is het duidelijk dat minder mensen in staat of in de gelegenheid zijn om vrijwilligerswerk te doen. Zij worden zwaarder belast als mantelzorgers en stoppen dan met het vrijwilligerswerk. Dit is een onomkeerbare tendens omdat alle plannen van de overheid (langer thuis blijven wonen, strengere regels voor WMO voorzieningen) en de demografische ontwikkeling in Zeeland (dubbele vergrijzing, tekort aan zorgmedewerkers) ervoor zorgen dat mantelzorgers in de toekomst steeds zwaarder belast gaan worden.

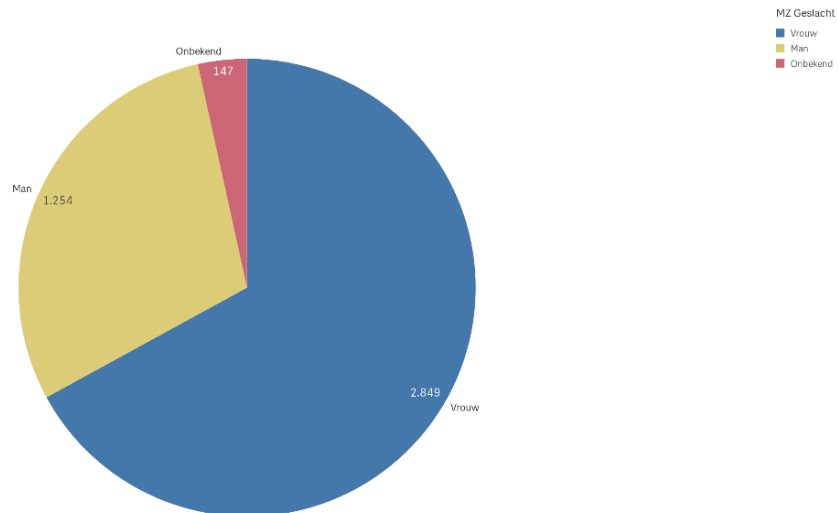
Het is verrassend dat het aantal mantelzorgers dat bij Manteling staat ingeschreven, slechts een lichte daling laat zien. Gezien de ontvlechting van Vlissingen hadden wij een grotere afname verwacht.

Cijfers Manteling	2022	2023
Middelburg Noord		119
Middelburg Zuid		60
Veere		41
Koffietijd	25	25
Boodschappen/Vervoer en Begeleiding	63	79
Eenzaamheid		40
Dementie		50
Netwerkcoach	22	17
Maatje voor Jou	19	12
Overige (Vlissingen, etc.)		29
VPTZ-Terminale Zorg Thuis	25	44
VPTZ-Sint Jans Hospice de Casembroot	76	74
VPTZ-Hospice Ter Reede	131	124
Totaal Cijfers Manteling	2022	2023
Hulpvragen totaal	627	472
VPTZ totaal	232	242
Vrijwilligers totaal	394	325
Mantelzorgers	4282	4250

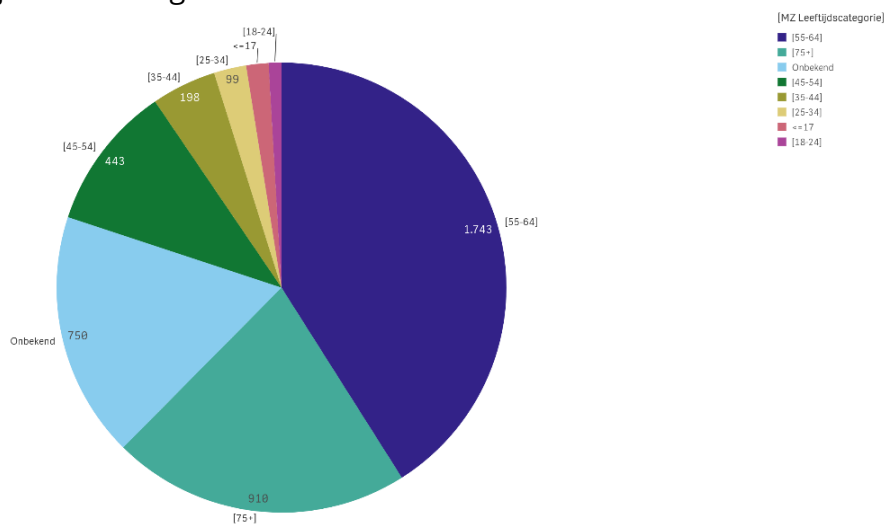
Inzet vrijwilligers per doelgroep:

Mantelzorgers:

Verdeling leeftijd mantelzorgers:

11. Samenwerking in 2023

Om het hoofd te kunnen bieden aan ontwikkelingen in onze samenleving, is een goede samenwerking met andere organisaties van groot belang. Manteling is daarom steeds op zoek naar nieuwe samenwerkingsvormen en -projecten. In 2023 werd deelgenomen aan verschillende overlegvormen, werd er samengewerkt, werd kennis gedeeld en werden ervaringen uitgewisseld met diverse samenwerkingspartners.

|||| ZEEUWSE SAMENWERKING

Vier keer per jaar komen Zeeuwse mantelzorgsteunpunten en Zeeuwse organisaties die zorgvrijwilligers inzetten bij elkaar. Met als doel om zaken af te stemmen rondom trainingen, gezamenlijke evenementen en over het geven van bekendheid aan de steunpunten.

In 2023 is de directeur van Manteling bezig geweest met een aanvraag voor de Zeeuwse Werkplaats Mantelzorg waarbinnen meer ruimte komt voor samenwerking en het uitwerken van innovaties. De hoop is dat dit in 2024 wordt goedgekeurd.

|||| WIJK-/BUURT TEAMS

Iedere gemeente probeert op eigen wijze om preventie zo dicht mogelijk bij inwoners te organiseren. Vlissingen is gestart met Buurteams. In Middelburg wordt gewerkt aan het inrichten van Sociale Teams waarbij Welzijn en Maatschappelijk Werk nauw gaan samenwerken. In Veere wordt kerngericht gewerkt en is overal een Burenhulp actief ondersteund door Welzijn Veere.

Aan ieder lokaal overleg neemt een coördinator van Manteling deel. Hierdoor kan Manteling op wijkniveau aansluiten bij de behoeften die daar leven. Ook kan Manteling hierdoor haar ondersteuningsmogelijkheden onder de aandacht brengen bij de diverse nieuwe en oude samenwerkingspartners. Tevens kunnen we beter doorverwijzen op wijkniveau.

Ook op directieniveau is er goede samenwerking tussen Welzijn Veere, Vizita en Manteling. Eens per twee maanden ontmoeten de directeuren van deze drie organisaties elkaar om ontwikkelingen te bespreken, kennis te delen en afspraken te maken over mogelijke samenwerkingen op projectniveau.

|||| HZ UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Al jaren hebben we een goede samenwerking met de HZ. In 2023 zijn in totaal 16 eerstejaarsstudenten van de opleidingen Pedagogiek, Social Work en Verpleegkunde aan het werk geweest met een maatjescontact via Manteling. Om de studenten hierover goed te informeren, verzorgen we jaarlijks gastlessen op de HZ. Tijdens deze gastlessen vestigen we ook aandacht op jonge mantelzorgers. In 2023 hebben we twee gastlessen gegeven aan HZ studenten. Opmerkelijk is dat steeds minder studenten Verpleegkunde zich melden. Ook van Social Work en Pedagogiek merken we dat minder studenten zich

melden. Dit komt wellicht doordat er steeds meer leuke organisaties zijn waar zij als vrijwilliger aan de slag kunnen.

Ieder jaar begeleidt Manteling daarnaast een stagiair van de opleiding Social Work. De stagiair voert opdrachten uit, doet kennis op en ontwikkelt vaardigheden en competenties tijdens het ondersteunen van en samenwerken met de coördinatoren van Manteling. In 2023 heeft Rijntje Murre haar stage bij Manteling met goed resultaat volbracht. Zij was derdejaars student aan de Avans Hogeschool in Breda. In oktober is Fleur Huegen gestart, als eerstejaars student van de Associate Degree opleiding in Roosendaal, onderdeel van Avans Hogeschool.

||| ZORGSTROOM EN WVO ZORG

Sinds 2002 bestaat er t.b.v. Sint Jans hospice De Casembroot een hechte samenwerking met Zorgstroom. In 2018 is er ook met WVO Zorg een samenwerking tot stand gekomen t.b.v. vrijwillige inzet in Hospice Ter Reede. In 2023 zijn beide organisaties in gesprek gegaan over een fusie wat in december 2023 heeft geresulteerd in de nieuwe organisatie Amarijn. We gaan ervan uit dat de goede samenwerking onveranderd blijft.

||| ZEEUWSE ZORG COALITIE

In 2023 is manteling als enige welzijnsorganisatie lid geworden van de Zeeuwse Zorg Coalitie (ZZC). De ZZC is een samenwerkingsverband tussen 71 zorgaanbieder en gemeenten in Zeeland met als doel om de Zeeuwse Zorg gezond te houden. De uitdaging hierbij is dat het tekort aan medewerkers in de zorg snel oploopt en hier alleen met innovatieve, creatieve ideeën oplossingen voor gevonden kunnen worden. En dit alleen in samenwerking met elkaar en sector overstijgend. Door deel te nemen aan de ZZC heeft Manteling in 2023 al een betere samenwerking met de Zeeuwse ziekenhuizen en proberen we om een subsidieaanvraag te doen binnen het Integraal Zorg Akkoord (IZA).

||| ZEEUWSE ZORGCHAKELS

De samenwerking tussen Zeeuwse Zorgschakels en Manteling is goed. Met regelmaat doen casemanagers dementie een beroep op Manteling voor de inzet van een vrijwilliger met de bedoeling de zorgtaak van mantelzorgers van iemand met dementie te verlichten. Ook wordt in gezamenlijkheid de cursus 'Omgaan met iemand met dementie' georganiseerd. Verder treffen we elkaar regelmatig in het Netwerk Palliatieve Zorg.

12. Projecten door Manteling

TOOLBOX WERKENDE MANTELZORGERS

In april 2023 hoorden we dat een subsidie van de provincie Zeeland, Zeeland in Stroomversnelling: de Human Capital Agenda, werd toegekend voor het ontwikkelen van een Zeeuwse Toolbox voor werkende mantelzorgers. Een mooi project waarin wordt samengewerkt door de HZ: University of Applied Sciences, het HR Netwerk Zeeland en Manteling.

ONDERZOEK ONDER MANTELZORGERS

De ouderenorganisaties in Zeeland werken samen onder de titel 'Zorg in Balans'. Zij hebben diverse programmalijnen uitgezet waarin ontwikkelvermogen zit om de ouderenzorg toekomstbestendig te maken. Een van deze programmalijnen was in 2023 'Mantelzorg'. Om te ontdekken wat mantelzorgers nodig hebben, waar ze mee bezig zijn en hoe ze zelf oplossingen zoeken voor de dilemma's waarmee ze te maken krijgen, heeft Manteling de opdracht gekregen om een onderzoek te doen.

In 2023 wilden we 100 deelnemers werven en hadden we binnen korte tijd 140 aanmeldingen ontvangen uit heel Zeeland. Het afnemen van interviews is gestart in 2023, waarbij studenten van de opleiding Social Work van de HZ een gedeelte hebben gedaan. Dit onder begeleiding van de projectleider van Manteling. De methodiek wordt begeleid door Dockwize.

ONTMOETSMOESJES

Manteling heeft al jaren een tekort aan vrijwilligers. Hierdoor staan er mensen op een wachtlijst. De gedachten van het project ONTMOETSMOESJES is om de mensen op de wachtlijst te helpen om zelf contacten aan te gaan.

Een onderzoek van Movisie toont aan dat kleine interacties een groot effect hebben. Deze interacties met vreemden of vage bekenden blijken een positief effect te hebben op hoe we in ons vel zitten. Met deze gedachte is Manteling gaan onderzoeken op welke manier zij hierin iets kan betekenen om eenzaamheid te verminderen bij mensen die op de wachtlijst staan voor een vrijwilliger.

Manteling is een samenwerking aangegaan met theatercollectief De Balsemienen, die als doel heeft om maatschappelijke thema's uit te werken en toneel te maken met mensen zonder toneelervaring. Door op het toneel thema's uit te spelen en daarmee te oefenen met kleine interacties hopen wij dat de deelnemers in het dagelijks leven ook gemakkelijker contacten leggen.

Met dit project dienen we een paar doelen. We willen mensen de kans bieden om te oefenen in het leggen van kleine contacten, de alledaagse kleine interacties. Daarnaast willen we de mensen die op zoek zijn naar een maatje een betekenisvolle activiteit

aanbieden waarbij ze zelf werken aan het zoeken naar een maatje door mee te werken aan de toneelproductie.

We hebben subsidie gekregen van het VSB Fonds, van het Klein Geluk fonds en van de gemeente Middelburg om dit project uit te voeren. In 2023 is Manteling vooral bezig geweest met het vinden van fondsen en het werven van deelnemers. De toneellessen zijn gestart in januari 2024 en de voorstelling vindt plaats in juni 2024.

||| DE BURGERIJ

De Burgerij is een buurthuis in Vlissingen in de wijk Pauwenburg. Zij hebben het motto 'voor en door bewoners van de wijk'. Bij het Oranjefonds hebben zij een projectaanvraag ingediend onder de titel 'Jong Oud Samen Goud' met als doel om jonge vrijwilligers te verbinden aan de Burgerij.

Manteling is in het derde projectjaar gevraagd om de projectleiding op zich te nemen en te proberen om nog zoveel mogelijk doelen van het oorspronkelijke plan te behalen. Manteling heeft een startdocument en een plan van aanpak geleverd met een strakke planning met als doel om

- nieuwe (jongere) vrijwilligers te vinden voor de burgerij,
- het vrijwilligersbeleid te herzien,
- een netwerkstructuur van een aantal organisaties te creëren om kennis met elkaar te delen over het vinden en binden van (jonge) vrijwilligers.

Twee medewerkers van Manteling hebben in oktober een start gemaakt. Zij hebben in 2023 in december een vrijwilligersdag georganiseerd en zijn bij de Kerstmarkt aanwezig geweest om vrijwilligers te werven. Het project loopt tot september 2024.

||| MAEX

MAEX is de organisatie achter de Social Handprint en diverse Impulsen. Zij werken aan Brede Welvaart in Nederland en zetten zich in voor een economie waarin financiële waarde en maatschappelijke waarde hand in hand gaan. Ook helpen zij de samenleving door ruimte te geven aan buurtinitiatieven en sociale ondernemingen die bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke opgaven.

Manteling heeft in 2023 twee keer een aanvraag ingediend bij MAEX.

1. Zeeland Impuls

Deze is gebruikt voor de kosten van een training (drie dagdelen) voor zorg en welzijn van de Eigen Kracht Centrale. Hiermee kunnen de medewerkers van Manteling de mantelzorgers helpen om een duidelijke vraag neer te leggen bij het eigen netwerk.

2. Impuls Duurzame Mobiliteit

Die is eind 2023 toegekend en hiermee vergroot Manteling de mogelijkheden om op een duurzame wijze ons bereik in Zeeland te vergroten. Door een nieuwe elektrische fiets blijven medewerkers gezond en fit. Door de inzet van openbaar vervoer ontlasten we het wegverkeer. Om mensen te motiveren om te fietsen en van het openbaar vervoer gebruik te maken, helpt het om lid te worden van een elektrische deelauto aanbieder, zodat overig vervoer in Zeeland onbelemmerd en elektrisch is.

||| TRAININGEN/WORKSHOPS

Manteling heeft in 2023 twee trainingen verzorgd voor externe partijen:

1. Zeeuws Weerzien: de vrijwilligers van Zeeuws Weerzien zijn getraind in het voeren van groeps gesprekken en het betrekken van mensen bij een gesprek.
2. De nieuw ontwikkelde Introductietraining voor vrijwilligers is gegeven aan vrijwilligers van Buurtteams Kapelle.

||| BUURTTEAMS VLISSINGEN

2023 is het eerste jaar dat Manteling niet meer als subsidiepartner, verbonden is aan de gemeente Vlissingen. De gemeente Vlissingen heeft aangegeven het belangrijk te vinden dat de medewerkers van Buurtteams Vlissingen kennis ontwikkelen over het ondersteunen van mantelzorgers. Manteling is in 2023 gevraagd om samen met medewerkers van Buurtteams Vlissingen een collectief en individueel aanbod te ontwikkelen voor Vlissingse mantelzorgers conform de visie en werkwijze van Buurtteams.

De medewerkers van Manteling waren aanvankelijk verantwoordelijk voor:

1. kennisoverdracht op het gebied van mantelzorgondersteuning aan buurtteammedewerkers incl. het oppakken van casuïstiek, mede als leermethode,
2. het opzetten van een ondersteuningsstructuur en het organiseren van begeleiding van (zorg)vrijwilligers, binnen de kaders en visie van de gemeente Vlissingen en samen met Buurtteams Vlissingen,
3. het organiseren van activiteiten voor de inwoners van Vlissingen in het kader van mantelzorgondersteuning, afgestemd op de vragen uit de drie gebieden van de buurtteams. Deze activiteiten dienen ook de doelen: zicht krijgen op de behoefte aan ondersteuning bij inwoners en het vergroten van de bekendheid van de buurtteams onder de inwoners van Vlissingen.

Wat goed ging binnen deze samenwerking was dat in ieder van de drie Buurtteams in Vlissingen een verantwoordelijke voor mantelzorg werd aangewezen. Zij konden sparren over casussen met de medewerkers van Manteling. Deze waren wekelijks aanwezig op de diverse locaties van Buurtteams en hebben getracht om zoveel mogelijk te coachen op individuele vragen van mantelzorgers.

Helaas was de vraag naar coaching op individuele casuïstiek minimaal. Het opzetten en organiseren van BV Buurtteams Vlissingen vergde zoveel van alle medewerkers, zij waren met zoveel thema's bezig, dat mantelzorg niet op de voorgrond stond.

Omdat de PR binnen Buurtteams Vlissingen ook nog niet goed georganiseerd was hadden meer mantelzorgers gebruik kunnen maken van het aanbod dan nu het geval was.

Daarnaast hebben de medewerkers van Manteling trainingen en workshops georganiseerd en bijgedragen aan het mantelzorgcafé in Vlissingen.

Voor het helpen opbouwen van een ondersteuningsstructuur voor vrijwilligers, is uiteindelijk geen gebruik gemaakt van de expertise van Manteling omdat Buurtteams Vlissingen gaandeweg het jaar een andere keus gemaakt heeft.

|||| SAMEN IN DE ZEEUWSE KLEI

Manteling is, samen met diverse organisaties, actief in het Platform Eenzaamheid Walcheren (PEW). Lees hierover meer onder het kopje Platform Eenzaamheid Walcheren.

De gemeente Middelburg heeft het PEW in staat gesteld om een project uit te voeren onder de titel 'Samen in de Zeeuwse Klei'. Binnen dit project waren er twee doelen, het eerste was om beter samen te werken rondom de 'Week tegen eenzaamheid'. Het tweede was om ondernemers te betrekken bij het signaleren en informeren van eenzaamheid onder hun klanten.

Het eerste doel is uitgevoerd door een lid van het kernteam van het PEW. Maandelijks werd er een overleg ingepland waarin de verschillende deelnemers aan het platform uitwisselden wat de plannen waren binnen die week.

Het onderzoek is uitgevoerd door ZorgBelang Zeeland/West Brabant. Binnen dit onderzoek zijn 90 ondernemingen benaderd waarvan er 30 hebben aangegeven deel te willen nemen aan een workshop over het signaleren en bespreekbaar maken van het onderwerp eenzaamheid. Uiteindelijk hebben 21 medewerkers de workshop gevolgd. Alle ondernemers kregen flyers die zij uit konden delen op het moment dat een klant aangaf eenzaamheid te ervaren. Deze flyers zijn weinig uitgedeeld omdat ondernemers aangaven het toch moeilijk te vinden om het hier over te hebben met hun klanten. Daardoor is het telefoonnummer van Manteling ook niet heel vaak gebeld naar aanleiding van dit project. Opvolging zal gegeven worden aan dit project door in 2024 de ondernemers uit te nodigen om een vervolgtraining te volgen.

13. Medewerkers/Stagiaires

In 2023 namen we afscheid van collega's Marleen en Nicolette, die na een dienstverband van respectievelijk 10 en 14 jaar afscheid van ons namen om elders hun kunde en kennis gingen inzetten.

WIE IS WIE BIJ MANTELING? (0118 - 553530)

MIRA WEBER Directeur
HRM, Financiën, Beleid, Platform
Eenzaamheid Walcheren (PEW)
mira@manteling.nu
06 - 13589902

ANNELIES EEFTHING
Coördinator Informele Zorg
Doelgroep Hospice Middelburg en
Adviesring extern
annelies@manteling.nu
06 - 13966427

PETRA DE VISSER
Coördinator Informele Zorg
Mantelzorgondersteuning en
Doelgroep Middelburg Noord
petra@manteling.nu
06 - 11859102

TANJA CIJSOUW Administratie
Financiën en Personele
administratie
tanja@manteling.nu
06 - 82556034

MARCELLA DE VLIIEGER
Coördinator Informele Zorg
Doelgroep Hospice Ter Reede en
Deskundigheidsbevordering
marcella@manteling.nu
06 - 13964762

NICOLETTE KÖLKER
Coördinator Informele Zorg
Mantelzorgondersteuning,
Mantelzorgmakelaar en
Doelgroep Veere
nicolette@manteling.nu
06 - 13964564

GERDIEN PEKAAR Administratie
Ondersteuning administratie,
Hospices en Scholing
gerdien@manteling.nu
0118 - 553530

ANJA MINNAARD
Coördinator Informele Zorg
Doelgroepen: Middelburg Zuid en
Buurtteams Vlissingen
anja@manteling.nu
06 - 13904254

MEGGIE DRAPERS
Coördinator Informele Zorg
Doelgroepen: Koffietijd en
Netwerkoaching
meggie@manteling.nu
06 - 12214163

RIJNTJE MURRE Stagiaire
Mantelzorgondersteuning
HZ-studenten, Maatje voor jou
rijntje@manteling.nu
06 - 82015413

MARLEEN VAN DEN DRIEST
Coördinator Informele Zorg
Doelgroepen: Middelburg Noord,
Netwerkoaching en Koffietijd
marleen@manteling.nu
06 - 12214163

SILVIA LIPMAN
Coördinator Informele Zorg
Mantelzorgondersteuning,
Doelgroep VPTZ-thuis, PR en
Buurtteams Vlissingen
silvia@manteling.nu
06 - 13915618

IRIS ADRIAANSEN
Coördinator Informele zorg
Doelgroepen: Middelburg Noord,
Veere, HZ-studenten en
Telefonisten
iris@manteling.nu
06 - 20844128

DAPHNE VAN GOETHEM
Coördinator Informele Zorg
Doelgroepen: Middelburg Zuid,
Maatje voor Joul en HZ-studenten
daphne@manteling.nu
06 - 13968941

STAGIAIRES

In de loop van 2023 heeft Rijntje Murre haar stage met succes afgerond bij Manteling. In het najaar startte Fleur Huegen als onze nieuwe stagiair. Fleur was bij aanvang 19 jaar en net begonnen in het eerste jaar van haar studie Health & Social Work aan de AD Academie in Roosendaal, een verkorte HBO opleiding die resulteert in een Associate Degree. Stagiaires lopen en kijken actief mee met de collega's van Manteling, leren zo de organisatie van binnen en van buiten kennen en ontwikkelingen al doende hun kennis en vaardigheden onder leiding van collega's en de stagebegeleider. Het was voor ons een nieuwe ervaring om zo'n jonge stagiaire en startende student te mogen begeleiden. Fleur werkte samen met alle coördinatoren, zowel bij de vrijwillige inzet van vrijwilligers en hulpvragers als bij de ondersteuning van mantelzorgers. Ze was actief betrokken bij overleggen, en voerde diverse opdrachten uit vanuit de opleiding. Als jonge mantelzorger bleek zij met haar achtergrond en rijke ervaring een welkome aanvulling in het mantelzorgteam. Haar leerdoelen van de AD Academie en ook persoonlijke leerdoelen waren leidend in de groei en ontwikkeling die zij bij Manteling doormaakte.

14. Scholing - deskundigheidsbevordering

INTRODUCTIETRAININGEN

Manteling vindt deskundigheidsbevordering van de nieuwe en bestaande vrijwilligers erg belangrijk. Zo worden er door het jaar heen introductietrainingen georganiseerd voor nieuwe vrijwilligers. Met als doel om onze vrijwilligers goed voor te bereiden op het

vrijwilligerswerk. Zoals op hun taak als maatje, als begeleider van iemand bij een ziekenhuisbezoek of als zorgvrijwilliger in de terminale zorg thuis of in een hospice. In 2023 is de introductietraining volledig herzien en is in plaats van een tweedaagse training gekozen voor een training van 3 dagdelen. Deze heeft in 2023 plaatsgevonden in maart en juni. Steeds werd gekeken hoe we onze nieuwe vrijwilligers het beste kunnen begeleiden. Daardoor hebben we besloten om in 2024 een aparte training voor de VPTZ vrijwilligers te organiseren, die ook nieuw ontwikkeld is. Om zo nog meer maatwerk te kunnen leveren. Net als we dat al doen voor de kookvrijwilligers die in de hospices werkzaam zijn. Dit alles om onze vrijwilligers zo goed mogelijk toe te rusten voor hun specifieke taak.

||| VRIJWILLIGERSBIJEENKOMSTEN

Ook aan het aanbieden van gezamenlijke bijeenkomsten en uitjes voor vrijwilligers hecht Manteling in hoge mate. Hiermee blijft het vrijwilligerswerk boeiend en worden de vrijwilligers in staat gesteld zichzelf steeds weer te ontwikkelen. In maart hebben we een grote lentebijeenkomst georganiseerd voor alle vrijwilligers, met als thema 'groei en verandering'. Door telkens een andere invalhoek te kiezen hopen we zo veel mogelijk vrijwilligers te voorzien van nuttige en interessante informatie. Zo kan het bijvoorbeeld gaan over het bewaken van je grenzen als vrijwilliger of over hoe om te gaan met een bepaald gespreksonderwerp. Door het jaar heen komen de vrijwilligers (uit de teams Middelburg en Veere, van de VPTZ, B&B, Netwerkcoaching en Koffietijd) meerdere keren per jaar bij elkaar om ervaringen uit te wisselen.

||| VRIJWILLIGERSUITJE

Met een jaarlijks uitje bedankt Manteling de vrijwilligers voor hun inzet in het afgelopen jaar. In 2023 organiseerden we een leerzaam uitje naar het Etty Hillesumhuis in Middelburg. 'Worden wie je bent' en 'er zijn' waren de twee belangrijke thema's tijdens dit vrijwilligersuitje.

Het Etty Hillesumhuis is het geboortehuis van Etty en nu een museum. Zij schreef tijdens de Tweede Wereldoorlog brieven en een dagboek tijdens haar werk als sociaal verzorgende in Kamp Westerbork. Het uitje begon met koffie en thee en later kregen we een lezing uit het dagboek van Etty Hillesum 'Het verstoorde leven'.

De lezing werd afgesloten met de korte film 'Worden wie je bent'. Verteld vanuit het perspectief van Etty daagde de film uit om verder te kijken dan wat je ziet en

veroordelingen te heroverwegen. Het uitje sloot mooi aan bij de inzet die onze vrijwilligers doen.

Tot slot was er gelegenheid om het museum te bekijken en met elkaar in gesprek te gaan. Eén voor één gingen de vrijwilligers naar huis en konden we een bijzondere middag afsluiten.

TRAININGEN

De training 'Fysieke Belasting' werd in 2023 vernieuwd en gegeven in samenwerking met een trainer Fysieke Belasting van WVOZorg. Deze training biedt aan zowel vrijwilligers als mantelzorgers praktische handvatten in de zorg aan hulpvragers. Er worden situaties geoefend, zoals het helpen opstaan van iemand vanuit een stoel of het verzorgen van iemand die in bed ligt. Ook met als doel om de eigen rug minimaal te belasten. Deze training is vooral bedoeld voor de vrijwilligers die in de palliatieve zorg thuis en in een hospice werkzaam zijn. De training vond plaats in november 2023 en zal in 2024 meerdere malen per jaar aangeboden worden.

15. Platform Eenzaamheid Walcheren (PEW)

In 2023 zijn twee bijeenkomsten georganiseerd waar initiatieven en organisaties samenkomen die eenzaamheid proberen te bestrijden. Het doel van deze ontmoetingen is om informatie uit te wisselen en met elkaar af te stemmen welke activiteiten er georganiseerd worden. Manteling is een van de trekkers van dit Platform Eenzaamheid Walcheren (PEW).

In 2023 bestond het kernteam, naast Manteling, uit een medewerker van de Luisterlijn, City Seeds, Resto van Harte, Emergis Preventie, Welzijn Veere en Vizita.

Aan de bijeenkomsten nemen ongeveer twintig organisaties deel in wisselende samenstelling. Door de grootte en diversiteit van de deelnemende organisaties breidt het netwerk uit waardoor nieuwe verbindingen ontstaan. Vooral de hoge betrokkenheid van de deelnemende initiatieven valt op. De bijeenkomsten zijn energiek en door de actieve werkvormen worden nieuwe samenwerkingen gestart.

In 2022 ontving het PEW een subsidie van de gemeente Middelburg voor een project met drie onderdelen. Het gezamenlijke project heet 'Samen in de Zeeuwse klei'. De uitvoering van het project is gestart in 2022 en afgerond in 2023:

1. Een pilot om een doelgroep van mensen met eenzaamheidsgevoelens te bereiken die zich niet bij de hulpverlening meldt. We doen dit door ondernemers te betrekken, hen van kennis te voorzien en hen te leren

hoe je het gesprek over dit thema aangaat. Het project is gestart in september 2022 en liep af in januari 2024. Hiervoor is samenwerking gezocht met ZorgBelang Zeeland die de projectuitvoering op zich heeft genomen. De uitkomsten van deze pilot met ondernemers staat beschreven in 'Samen in de Zeeuwse klei' onder het kopje 'Projecten door Manteling'.

2. Het Platform Eenzaamheid Walcheren door ontwikkelen. Door onder andere de vindbaarheid te vergroten. Hiertoe werd in 2023 een website ontwikkeld onder de titel: www.ontmoetingwalcheren.nl.
Om als kernteam deze doorontwikkeling te kunnen maken hebben we hulp ingeroepen van het Bureau Verbata. Zij hebben ons met behulp van een Lean methodiek geholpen om de doelen van het platform helder te formuleren en hier een jaarplan voor te maken. In 2023 hebben we binnen dit jaarplan een bijeenkomst georganiseerd waarbij een voorstelling vertoond werd onder de titel '1'. Ook werden bij deze bijeenkomst de uitkomsten van de pilot gedeeld.
Daarnaast was het doel om politiek meer draagvlak te creëren. De drie Walcherse wethouders hebben zich vervolgens verbonden aan het PEW en uitgesproken dat zij als ambassadeur Eenzaamheid meer aandacht voor dit thema willen vragen.
3. Meer samenwerking creëren rondom de landelijke week tegen eenzaamheid. Een van de deelnemers van het PEW heeft deze opdracht ter hand genomen en maandelijks voorbereidingsbijeenkomsten georganiseerd waarbij deelnemers konden delen wat de plannen waren en elkaar konden helpen die te realiseren.

Alle onderdelen van dit jaarverslag zijn ook te vinden op
<https://manteling.nu/jaarverslag-2023/>